

Sygn. akt VIII Ca 140/14

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 15 kwietnia 2014 r.

Sąd Okręgowy w Toruniu VIII Wydział Cywilny Odwoławczy

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Rafał Krawczyk (spr.)
Sędziowie:	SSO Małgorzata Kończal SSO Jadwiga Siedlaczek
Protokolant:	sekr. sądowy Natalia Wilk

po rozpoznaniu w dniu 2 kwietnia 2014 r. w Toruniu

na rozprawie

sprawy z powództwa **B. M., J. M., B. B., S. B. (1), M. M., H. M. i S. B. (2)**

przeciwko **(...) Spółce akcyjnej w T.**

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanej

od wyroku Sądu Rejonowego w Toruniu

z dnia 28 stycznia 2014 r.

sygn. akt I C 1707/10

1. **oddala apelację,**

2. **zasądza od pozwanej (...) Spółki akcyjnej w T. na rzecz powodów B. M., J. M., B. B., S. B. (1), M. M., H. M. i S. B. (2) kwoty po 90 zł (dziewięćdziesiąt złotych) tytułem zwrotu kosztów procesu za instancję odwoławczą.**

Sygn. akt VIII Ca 140/14

(...)

Pozwem z dnia 27 września 2010 r. powodowie reprezentowani przez profesjonalnego pełnomocnika wnosili o zasądzenie od pozwanej (...) S.A. z siedzibą w T. łącznej kwoty 341.298,41 zł. Szczegółowe wyliczenia dotyczące dochodzonych przez poszczególnych powodów kwot zostały wskazane w pozwie, jak również zostały przytoczone w uzasadnieniu sadu pierwszej instancji.

W uzasadnieniu pozwu powodowie wskazali, iż na dochodzoną pozwem kwotę składa się wynagrodzenie za okres od 1 września 2000 r. do 31 marca 2008 r. związane z zajmowaniem przez pozwanego nieruchomości położonej w T. przy ul. (...)/ (...). Wysokość dochodzonego wynagrodzenia została obliczona proporcjonalnie dla każdego z powodów (współwłaścicieli) zgodnie z wielkością przypadających im udziałów w nieruchomości wspólnej przy uwzględnieniu stawek czynszu za m² w poszczególnych okresach.

W odpowiedzi na pozew pozwana wniosła o oddalenie powództwa i zasądzenie kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego, według norm przepisanych.

W uzasadnieniu pozwana przyznała, iż korzystała z pomieszczenia piwnicznego powodów w okresach od 1 września 2000 r. do 1 sierpnia 2001 r. oraz w okresie od 13 sierpnia 2007 r. do 31 marca 2008 r., wskazując iż w pierwszym ze wskazanych okresów poprzednik prawny pozwanej nie posiadał świadomości, iż włada rzeczą bez ważnej umowy, natomiast w drugim okresie lokal był zajmowany na mocy tytułu prawnego.

Wyrokiem z dnia 28 stycznia 2014 r. Sąd Rejonowy w Toruniu w punkcie I wyroku zasądził od pozwanej (...) S.A. w T. na rzecz powodów: B. M., J. M., M. M., H. M. i S. B. (1) kwoty po 13.641,53 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 21 lutego 2011 r. do dnia zapłaty. W punkcie II wyroku zasądził od pozwanej na rzecz powodów B. B. i S. B. (2) kwoty po 6.820,77 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 21 lutego 2011 r. do dnia zapłaty. W punkcie III wyroku Sąd oddalił powództwo w pozostałej części.

W apelacji strony pozwanej z 25 lutego 2014 r. zaskarżono wyrok w zakresie:

- punktu I – w stosunku do Powodów B. M., J. M., M. M., H. M. i S. B. (1), co do kwot po 1.346,54 zł względem każdego z tych Powodów,
- punktu II – w stosunku do Powodów B. B. i S. B. (2) co do kwot po 673,27 zł względem każdego z tych Powodów,
- punktów IV i V – w całości

Skarżący wnosił o zmianę wyroku w zaskarżonym zakresie i oddalenie powództwa, jak również zasądzenie od Powodów na rzecz Pozwanej kosztów postępowania za obie instancje według norm przepisanych.

W stosunku do zaskarżonego orzeczenia podniesiono następujące zarzuty:

- naruszenie art. 118 k.c. poprzez jego niezastosowanie, polegające na nieuwzględnieniu zarzutu przedawnienia, podniesionego przez Pozwaną, co doprowadziło do zasądzenia na rzecz Powodów wynagrodzenia za bezumowne korzystanie za okres dawniejszy niż 10 lat przed dniem wytoczenia powództwa, przy równoczesnym braku dowodu na przerwanie lub zawieszenie biegu przedawnienia,
- naruszenie art. 225 k.c. w związku z art. 224 § 2 k.c. poprzez ich błędną wykładnię, polegającą na przyjęciu, że wysokość wynagrodzenia za korzystanie z cudzej rzeczy nie jest zależna od korzyści, jakie Powodowie, będący współwłaścicielami nieruchomości uzyskiwali na skutek zajmowania przez Pozwaną i jej poprzedników prawnych, wyrażających się w możliwości dostawy ciepła do nieruchomości Powodów za pomocą wężła cieplnego, znajdującego się w pomieszczeniu piwnicznym znajdującym się w podwórzu nieruchomości przy ul. (...) w T.,
- naruszenie art. 233 § 1 k.p.c. w związku z przepisem art. 227 k.p.c. poprzez błędne przyjęcie, że dowody zgromadzone w prawie, dotyczące korzystania przez Powodów z ciepła dostarczanego przez Pozwaną dzięki istnieniu wężła cieplnego, nie miały istotnego znaczenia w sprawie oraz naruszenia przepisu art. 225 k.c. w związku z art. 224 § 2 k.c. poprzez zasądzenie od Pozwanej na rzecz Powodów wynagrodzenia za korzystanie z pomieszczeń piwnicznych w wysokości niepomniejszonej o część wyrażającą korzyści uzyskiwane przez Powodów dostarczania im ciepła za pośrednictwem wężła cieplnego.

W uzasadnieniu złożonej apelacji skarżący wskazywał, iż z uwagi na obowiązywanie 10-letniego okresu przedawnienia roszczenie powodów za okres od 1 września 2000 r. do 5 października 2000 r. z wobec złożenia pozwu dopiero w dniu 6 października 2000 r. uległo przedawnieniu. W związku z powyższym roszczenie powodów we wskazanym okresie winno zostać oddalone, a przyznane Powodom wynagrodzenie za okres od 1 września do 5 października 2000 r. powinno podlegać proporcjonalnemu zmniejszeniu - z kwoty 9.382 zł, do kwoty 6.690,44 zł.

W dalszej części skarżący podnosił, iż Sąd błędnie - pomimo podnoszonych w tym przedmiocie zarzutów, nie uwzględnił w kwocie przyznanego Powodom wynagrodzenia ich udziału w ilości ciepła dostarczanego im za pośrednictwem węzła cieplnego. Z przedstawionych przez pozwaną informacji wynika, że udział współwłaścicieli w zamówionej mocy cieplnej wynosił 8,64% w 2002 r. i wzrastał stopniowo do poziomu 13,46 % w 2008 r.

Skarżący podnosił również, iż Sąd w nieprawidłowy sposób dokonał rozliczenia kosztów procesu poprzez pominięcie faktu, iż Pozwana uiściła kwotę 1.000 zł tytułem wydatków na opinię biegłego. Powyższe musi prowadzić do uznania, iż koszty procesu pokryte przez Stronę powodowa wynosiły 27.882,80 zł a nie 28.882,80 – jak przyjął Sąd Rejonowy.

W odpowiedzi na apelację strona powodowa wносиła o jej oddalenie i zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego za II instancję.

Strona powodowa wskazywała, iż zasadnicze znaczenia dla ustalenia rozpoczęcia biegu terminu przedawnienia jest określenie terminu, w którym roszczenie staje się wymagalne – art. 120 § 1 k.c. oraz art. 455 k.c. Powodowie mogli zatem wezwać pozwanego – jako posiadacza w złej wierze, do zapłaty za bezumowne korzystanie z nieruchomości we wrześniu 2000 r. w terminie 2 tygodni czyli do dnia 14 października 2000 r. i to właśnie w tej dacie – określającej kiedy roszczenie stało się wymagalne, rozpoczyna się bieg przedawnienia.

Odnosząc się do drugiego zarzutu strona powodowa wskazała, iż Sąd zasadnie przyjął, iż nie istnieje zależność między koniecznością zapłaty wynagrodzenia za korzystanie z cudzej rzeczy a uzyskaną przez Powodów korzyścią w postaci dostarczonego ciepła. W ocenie strony powodowej skarżący stara się przenieść na grunt niniejszego postępowania zasady dotyczące określania wynagrodzenia za ustanowienie służebności przesyłu do rozliczeń wynikających z zupełnie innego stosunku prawnego.

Sąd Okręgowy ustalił i zważył, co następuje:

Apelacja nie zasługuje na uwzględnienie i podlega oddaleniu

Sąd Okręgowy podziela ustalenia faktyczne poczynione przez sąd pierwszej instancji i przyjmuje jako własne.

Sąd Okręgowy nie podziela argumentacji skarżącego związanej z kwestią przedawnienia roszczenia za okres od września do 5 października 2000 r. Strona powodowa słusznie wskazywała, iż zgodnie z art. 120 § 1 k.c. bieg przedawnienia rozpoczyna się od dnia, w którym roszczenie staje się wymagalne. Jeżeli natomiast wymagalność roszczenia zależy od podjęcia określonej czynności przez uprawnionego, bieg terminu przedawnienia rozpoczyna się od dnia, w którym roszczenie stałoby się wymagalne, gdyby uprawniony podjął czynności w najwcześniejszym możliwym terminie. Mając na uwadze, iż we wskazanym wyżej okresie pozwany zajmował pomieszczenie piwniczne bez tytułu prawnego należało przyjąć, iż termin spełnienia świadczenia nie został określony – nie wynikał bowiem z istniejącej między stronami umowy ani z natury stosunku zobowiązaniowego. W zaistniałej sytuacji - zgodnie z art. 455 k.c., jeżeli termin świadczenia nie jest oznaczony ani nie wynika z właściwości zobowiązania, świadczenie powinno być spełnione niezwłocznie po wezwaniu dłużnika do wykonania. Od chwili wezwania dłużnika do spełnienia świadczenia zaczyna na nim ciążyć obowiązek niezwłocznego spełnienia świadczenia, które ma być spełnione niezwłocznie. Należy przez to rozumieć adekwatny, realny czas pozwalający spełnić świadczenie z uwzględnieniem typowych dla sprawy okoliczności. Wskazuje się – jako pewien „punkt odniesienia”, iż w sytuacji kiedy z okoliczności sprawy nie wynika nic innego, spełnienie świadczenia rozumiane jest jako spełnienie w terminie 14 dni od wezwania (tak SN w wyroku z 28 maja 1991 r., II CR 623/90, Biuletyn SN 1991, nr 10, s. 20).

Przyjmując zatem nawet czysto hipotetycznie miesięczny okres rozliczeniowy za bezumowne korzystanie z zajętych pomieszczeń strona powodowa mogła wezwać pozwanego do spełnienia świadczenia do dnia 14 października 2000 r., a zatem w chwili złożeniem pozwu w dniu 6 października 2010 r. nie upłynął okres przedawnienia roszczenia obejmującego okres od 1 września do 5 października 2000 r. Na marginesie należy również podnieść, iż odszkodowanie za okres korzystania z lokalu bez tytułu prawnego rozpatrywane en bloc, w sposób „całościowy” i jeżeli z okoliczności sprawy nie wynika nic innego trudno uznać, aby należało dokonywać analizy wymagalności roszczenia za poszczególne miesiące – czy też inne okresy np. okresy tygodniowe, półroczne. Orzecznictwo jednolicie od lat przyjmuje bowiem, że wynagrodzenie należne właścicielowi obejmuje cały okres, przez który posiadacz korzystał z rzeczy i nie stanowi ono roszczenia okresowego, bowiem takiej okresowej płatności nie przewiduje ani umowa, (której nie ma) ani przepis ustawy. Z tych samych względów znajduje tu zastosowanie ogólny, dziesięcioletni termin przedawnienia, unormowany w art. 118 in princ k.c., a nie art. 442 k.c.

Sąd nie podzielił również argumentacji skarżącego związanej z wykazaniem, iż fakt zajmowania przez stronę pozwaną lokalu, gdzie następnie urządzono węzeł ciepłowniczy, powinien wpłynąć na wysokość zasądzzonego wynagrodzenia. Sąd Okręgowy nie zgadza się, iż z § 18 rozporządzenia Ministra Gospodarki z 17 września 2010 r. w sprawie szczegółowych zasad kształtowania i kalkulacji taryf oraz rozliczeń z tytułu zaopatrzenia w ciepło (Dz. U. z 2010 r., nr 194, poz. 1291) wynika, iż powodowie byli zobowiązani do zwrotu pozwanej przypadającego na nich udziału w kosztach najmu, który odpowiada proporcji w jakiej pozostawała moc cieplna zamówiona przez Powodów do całkowitej mocy cieplnej dostarczanej z węzła ciepłownego. Zgodnie z treścią powołanej regulacji: w przypadku gdy odbiorca lub inny podmiot udostępnia przedsiębiorstwu energetycznemu pomieszczenie, w którym są zainstalowane urządzenia należące do tego przedsiębiorstwa lub przez nie eksploatowane, służące do wytwarzania lub przesyłania, lub dystrybucji ciepła, koszty ponoszone z tego tytułu przedsiębiorstwo energetyczne uwzględnia w rozliczeniach z tymi odbiorcami, do których ciepło jest dostarczane za pomocą tych urządzeń, na zasadach ustalonych w taryfie lub w umowie sprzedaży ciepła, lub w umowie o świadczenie usług przesyłania lub dystrybucji ciepła, lub w umowie kompleksowej albo w odrębnej umowie. Na podstawie powołanego przepisu nie można wykazać „powiązania” między faktem zajmowania przez pozwanego lokalu bez tytułu prawnego a udziałem powodów w mocy węzła ciepłowniczego, które uzasadniałoby dokonanie stosunkowego potrącenia wysokości należnego powodom wynagrodzenia. Przywoływane przez stronę pozwaną orzeczenia Sądu Najwyższego – m.in. postanowienie wydane w dniu 27 lutego 2013 r. w sprawie IV CSK 440/12 oraz postanowienie z dnia 18 kwietnia 2012 r. w sprawie V CSK 190/11, dotyczą również odmiennych stanów faktycznych i odnoszą się do ustalenia wysokości wynagrodzenia należnego właścicielowi w związku z ustanowieniem służebności przesyłu. Dodatkowo skarżący nie przedstawił jakiegokolwiek argumentacji pozwalającej powiązać w/w orzeczenia z okolicznościami niniejszej sprawy ograniczając się jedynie do zacytowania ich wybranych fragmentów.

Sąd Odwoławczy nie podziela również stanowiska skarżących, aby sąd pierwszej instancji poczynił ustalenia faktyczne związane z udziałem powodów w wytwarzanej przez węzeł grzewczy mocy cieplnej i wywodził z tego faktu wnioski mające znaczenie dla rozstrzygnięcia. W uzasadnieniu wydanego rozstrzygnięcia brak jest ustaleń w tym zakresie. Z zeznań A. T. nie wynika natomiast nic ponad to, iż w węzeł ciepłowniczy generował moc ok. 0,4 megawata i przestał funkcjonować pod koniec sierpnia 2010 r. – dlatego też zasadnie Sąd Rejonowy przyjął, iż nie miały one większego znaczenia dla niniejszego postępowania. Strona pozwana dowodzi zasadności podniesionego zarzutu apelacyjnego w głównej mierze powołując się na przedłożone „zestawienie” udziału powodów w mocy grzewczej. Podkreślenia wymaga jednak, iż Sąd – wbrew twierdzeniom skarżących, nie poczynił na jego podstawie jakichkolwiek ustaleń ponieważ nie było do tego podstaw. Z zawartego natomiast na karcie 9 uzasadnienia twierdzenia, iż Sąd rejonowy dał wiarę dokumentom zgromadzonym w toku postępowania należy wnioskować, iż odnosi się ono wyłącznie do tych dokumentów, na które sąd powołał się przy dokonywaniu ustaleń faktycznych.

Z powyższych względów Sąd Okręgowy na podstawie art. 385 k.p.c. oddalił apelację.

Bezasadny okazał się zarzut nieprawidłowego stosunkowego rozliczenia kosztów procesu w oparciu o art. 100 k.p.c. Z akt sprawy jednoznacznie wynika bowiem, iż pomimo uiszczenia zaliczki na wynagrodzenie biegłego również od

pozwanego (w kwocie 1000 zł), ostatecznie jego wynagrodzenie zostało rozliczone w całości z dwukrotnie uiszczanych zaliczek powodów w łącznej kwocie 4600,80 zł (k.335,397 zarządzenie k.420) i ten składnik kosztów procesu został prawidłowo rozliczony przez sąd pierwszej instancji. O kosztach postępowania odwoławczego orzeczono w oparciu o art. 98 § 1 i 3 k.p.c. gdyż wobec oddalenia apelacji strona pozwana jest zobligowana do zwrotu kosztów poniesionych przez powodów w postępowaniu odwoławczym. Na koszty powodów składały się koszty zastępstwa procesowego w kwocie po 90 złotych na rzecz każdego z powodów uwzględniając wskazane w apelacji wartości przedmiotu zaskarżenia.